

Sygn. akt II UK 18/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku M.B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o wysokość emerytury oraz podjęcie wypłaty zawieszanej emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony uzyskał prawo do emerytury wojskowej na mocy decyzji Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego B. od dnia 1 stycznia 1990 r. Podstawą przyznania tej emerytury był odbyty okres służby wojskowej od 1 sierpnia 1969 r. do 3 sierpnia 1989 r. oraz przepisy ustawy z 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. W dniu 11 maja 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu emerytury w powszechnym systemie emerytalnym i decyzją z 10 czerwca 2015 r. pozwany przyznał mu prawo do emerytury, przedstawił obliczenie wysokości tego świadczenia oraz poinformował ubezpieczonego, że wypłata emerytury podlega

zawieszeniu, gdyż trwa postępowanie wyjaśniające z Wojskowym Biurem Emerytalnym w sprawie wypłaty korzystniejszego świadczenia. W ocenie Sądu Okręgowego żądanie ubezpieczonego, by prawo do emerytury z ubezpieczenia powszechnego przysługiwało mu po zaliczeniu okresów ubezpieczenia, już uwzględnionych przy ustalaniu uprawnień do emerytury wojskowej uznać należy za bezpodstawne. Prowadziłoby to bowiem niejako do połączenia zasad obowiązujących w tych obu - co do zasady rozłącznych - systemach ubezpieczenia emerytalnego. Tymczasem zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Sąd Apelacyjny przyjął ustalenia i rozważania poczynione przez Sąd Okręgowy za własne. Stwierdził, że system emerytalny obejmujący żołnierzy zawodowych oraz powszechny system emerytalny zawierają odrębne uregulowania dotyczące zarówno zasad nabywania prawa do emerytury, jak i wypłaty emerytur. W przypadku osoby mającej prawo do emerytury zarówno z jednego, jak i z drugiego systemu zastosowanie mają przepisy dotyczące zbiegu świadczeń. Według art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w razie zbiegu prawa do emerytury wojskowej z prawem do emerytury przewidzianej w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim są okresami składkowymi, jednak w myśl art. 5 ust. 2a tej ustawy, okresów tych nie uwzględnia się przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu ich wysokości, jeżeli z ich tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, tak jak miało miejsce w przypadku ubezpieczonego. Art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS także przewiduje, że w razie zbiegu prawa do emerytury z FUS z prawem do emerytury wojskowej wypłaca się jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez osobę zainteresowaną. Wobec tego, że ubezpieczony warunki do

nabycia prawa do emerytury z FUS uzyskał dopiero z dniem 9 czerwca 2015 r. (osiągając wymagany ustawą emerytalną wiek) do oceny prawa ubezpieczonego do ustalenia wysokości tego świadczenia należało, zdaniem Sądu Apelacyjnego, wziąć pod uwagę przepisy, które obowiązywały w tej dacie. Tym samym okres czynnej służby wojskowej, a także okresy ubezpieczenia, które nastąpiły po zwolnieniu ze służby wojskowej, a które zostały już uwzględnione przy ustaleniu wysokości emerytury wojskowej, nie mogły zostać uwzględnione przy ustalaniu prawa do emerytury z FUS i obliczaniu wysokości tego świadczenia.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 2 ust. 1 pkt 1 i art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawa materialnego, to jest art. 7 w związku z art. 12 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji. Zdaniem skarżącego wymienione przepisy wymagają dokonania wykładni w kwestii:

- czy w sytuacji, gdy ubezpieczony posiada niezazębiające się i równe okresy zatrudnienia w wojsku (20 lat) i okresy zatrudnienia poza wojskiem (w cywilu - 20 lat), uzasadnione jest pozbawienie go wypracowanych składek opłaconych na ubezpieczenie emerytalne w powszechnym systemie emerytalnym z uwagi na zakończoną służbę wojskową i traktowanie w gorszy sposób, niż osoby, która pracowała 35 lat tylko w wojsku lub 40 lat tylko w cywilu?

- czy możliwe jest uznanie, iż brak przepisu prawnego, z którego wynikałby zakaz uwzględnienia raz zaliczonych składek na ubezpieczenie emerytalne, uwzględnionych w emeryturze wojskowej, oznacza, że nie jest możliwe uwzględnienie tych okresów przy ustalaniu emerytury z systemu powszechnego?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406).

Skarżący ma obowiązek nie tylko określić przepisy wymagające wykładni, ale także wskazać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., I PK 270/13, LEX nr 1646097), a dokonanie wykładni ma być niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia

2014 r., II CSK 600/13, LEX nr 1466239; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, LEX nr 1646083).

Wskazana przez skarżącego podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma charakteru abstrakcyjnego, nie sprowadza się bowiem do wykładni przepisów prawa stanowionego, lecz zmierza do uzyskania stanowiska Sądu Najwyższego co do tego, jak powinna być rozstrzygnięta rozpoznawana sprawa. Nie spełnia zatem wymogu, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2016 r., III CSK 70/16, LEX nr 2075714; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 226/14, LEX nr 1678960).

Nadto nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Wskazane przez skarżącego przepisy doczekały się interpretacji Sądu Najwyższego. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013 nr 7-8, poz. 91) wyjaśniono, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. W wyroku z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13 (LEX nr 1394110) Sąd Najwyższy przyjął, że zbieg prawa do świadczeń polega na nabyciu przez osobę praw do więcej niż jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub z zaopatrzenia emerytalno-rentowego. Skutki zaistnienia takiej sytuacji określają przepisy ustaw regulujących uprawnienia do tych świadczeń. Na gruncie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych zagadnienie to rozstrzyga art. 7, stanowiąc, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę

uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. W wyroku z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 22/13 (LEX nr 1375192) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że ustawa z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zawiera obecnie (nie zawierała również poprzednio) przepisu, który pozwalałby ubezpieczonemu żądać wyłączenia wybranych okresów, już raz zaliczonych do stażu emerytalnego w celu uzyskania emerytury wojskowej, ale też podwyższenia jej wysokości, by teraz tych samych okresów „użyć” ponownie w celu uzyskania emerytury z FUS. Zauważyć należy, że formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący nie wskazał argumentów uzasadniających potrzebę zmiany dotychczasowej wykładni.

Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 k.p.c. i art. 99 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.